

Kongsnegl - seminar 10.11.10 på Værnes

**Oppsummering, hvor står man? Kort historikk,
hva mangler for få til kommersialisering**

Alf Albrigtsen

Utfordringsområder – strategisk innretning av arbeidet

I arbeidet med utvikling av LUR- arter har løsning av flaskehalsen for de enkelte arter/grupper stått sentralt. Dette er først og fremst knyttet til:

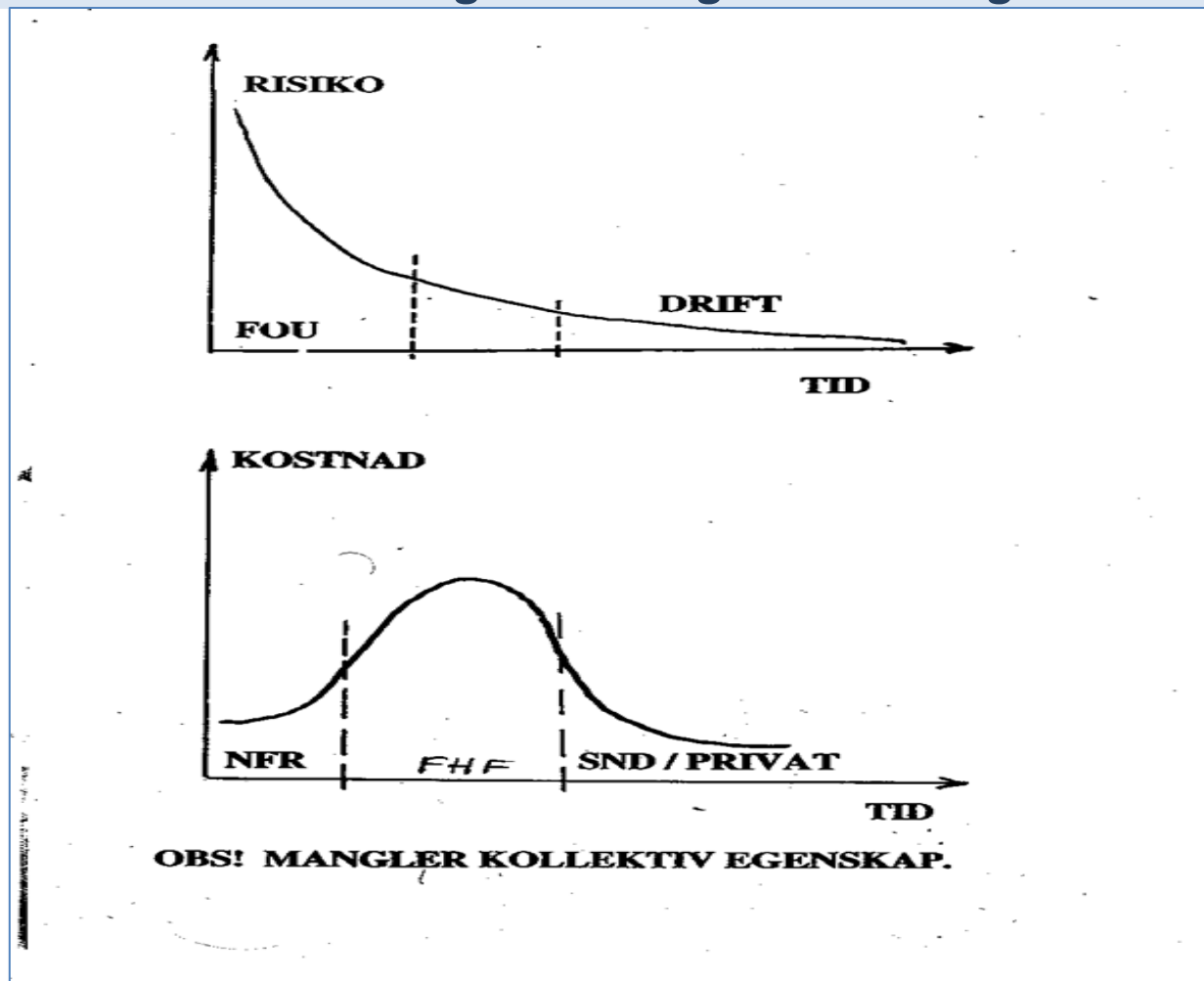
- **Forsknings- og Utviklingstiltak.** – Behov for å øke den forvaltningsrelaterte kunnskapen i nært samspill og samarbeid med næringen. I tillegg er det behov for næringsorientert forskning knyttet til flaskehalsen i verdikjeden.
- **Forvaltning og rammebetingelser.** – Juridisk (spesielt havressursloven (ressurs - og innsatsregulering) og matloven (matvaresikkerhet) og økonomisk (randsonekapital for kommersialisering)
- **Nærings- og bedriftsutvikling.** – Fellestiltak og tiltak for enkeltaktører.

Tiltak og føringer innenfor og mellom disse hovedpilarer må henge sammen. **Utvikling av kongsnegl er et godt eks på viktigheten av disse sammenhenger.**

Mangler nødvendig randsonkapital (kollektiv egenkapital – risikovillig kapital)

FHF bør i utgangspunktet (sammen med andre finansieringsinstitusjoner)

Betydelige offentlige økonomiske virkemidler av ulik valør, men de er for fragmentert og treffer ikke godt nok

Kort historikk – ikke tilfeldig at personer opprinnelig fra Sør – Korea (Mr. Ghul Ho Lee og Mr. Yoo Hyuen (Henry)) fattet interesse for arten

- Kjent råstoff internasjonalt – kjente markeder – størst marked Sør – Korea (til hermetikk). Flere land har nedfisket sine bestander – alle (i alle fall de fleste) har for dårlig forvaltning sett ut fra et bærekrafts perspektiv.
- Tidligere studenter fra Fiskerihøyskolen arbeidet tidlig (fra 1999 - 2000) med å få utviklet kongsnegl som art med utgangspunkt i Troms – Norwegian Whelk AS (Ivar Wulff, Ludvig Krag m.fl.)
- År 2003/2004 utvikling av prosjekt for fangst/mottak på Frøya (Interpublic, Frøya Næringspark, Su San Norway). Prøvefiske nov. 04 – jan. 05 med 2 fartøyer hver 300 teiner. Resultat: 46 t – gj.sn. 800 kg/dag – snitt pr. teine 2,7 kg – utbytte 16 – 17 % - **Økning i utbytte er avhengig av kultivering av områder.**
- I perioden 2004 til 2009 er det gjennomført en del fangstforsøk og forsøkt etablert mottak og foredling på Skjervøy (Nordic Maritim/Henry Yoo), Abelvær, Frøya og Smøla. **Stopp fra år 2009 på grunn av kadmium, problemer med fiske/mottak og manglende opplegg fra Mattilsynet.**

Historikk forts

- HI har fra dag en` engasjert seg i utviklingen og utarbeidet opplegg for ressurs – og innsatsregulering.
- I samarbeid med HI forsøk med ulike typer teiner, agn, dyp, bunnforhold, topografi, m.v. fra Vest Finnmark/Troms til Nordmøre. Så langt: Antakelig beste område Salten – Nordmøre, **men aller best Sør – Trøndelag – Nordmøre (Torbjørnsen) 5-6 kg og opp mot 8 -9 kg pr. teine. - Irskesjøen 2,1 kg pr. teine.**
- De mottaksanlegg som har forsøkt seg på kongsnegl har stort sett satset på industrimarkedet i Sør – Korea (lavkostmarked).
- Det er gjennomført en del prosjekter med positiv resultat som lagring i sjø, rigging om bord, prosess messige tiltak, noe produkt – og markedstiltak, m.m.
- Problemer og utfordringer først og fremst knyttet til **marked,** førstehåndspris, lønnsomhet generelt, kunnskap om ressursen, **krav i forhold til høsteområder (kadmium i kjøtt/tarm),** rekruttering av fiskere, m.m. har til nå redusert interessen for kommersiell utnyttelse av ressursen.

Hvorfor bør vi satse på kongsnegl?

- Erfaringer så langt viser at ressursen finnes i betydelige mengder langs store deler av kysten – Så langt: Beste område Salten – Nordmøre, spesielt Hitra, Frøya og Smøla? **Nord – Troms betydelig innblanding av neptunsnegl (Torbjørnsen)**
- Kjente internasjonale markeder (også andre anvendelser en til hermetikk) - Redusert tilgang til markedet fra de mer tradisjonelle kongsnegl land.
- Kan kombineres med fiske og produksjon av andre arter eks. taskekrabbe, garnfiske, m.v. – viktig supplement.
- Teinefiske er et "fremtids redskap" i forhold til bruk av energi og utslipp av CO₂
- Politiske/administrative myndigheter ønsker en satsning på lur – arter inklusiv kongsnegl.

Sammenligning taskekrabbe – kongsnegl Fiske etter snegl lar seg også kombinere med andre fiskerier eks. garndrift

ART	2001	2002	2003	2004	2005	2007
KRABBE						
Sør-Tr.lag						
Lev.fangst kg *)	2,03	2,39	2,27	2,06	2,14	2,14
Pris **)	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,40
Verdi teineløft	14,21	16,73	15,89	14,12	14,98	15,84
 Nord-Tr.lag						
Lev.fangst kg *)	3,05	3,13	2,57	2,94	2,69	2,69
Pris **)	7,00	7,00	7,00	7,00	7,00	7,40
Verdi teineløft	21,35	21,91	17,99	20,58	18,83	19,91
 KONGSNEGL						
Fangst kg/teineløft ***)					3,00	4,00
Pris *****)	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	7,00
Verdi teineløft					15,00	28,00

Kilde: Kyst og havbruk 2006 *****)
*****)

Pris samfengt fra 01.06.07
Snittfangst i 2006
Oppgitt minstepris for 2007
Fangstkvantum i 2005

**))
*))

Veien videre

- **Gjennom utviklingsarbeidet fra 2004/2005 har forvaltning, forskning og næringsaktører fått tilegnet seg betydelig kunnskap på ulike områder som har stor betydning for arbeidet med å kommersialisere ressursen fremover.**
- **Utvikling av forvaltningskunnskap – relatert til ressurser (HI) og matsikkerhet (MT).** Kommersiell utnyttelse kombinert med utvikling og dokumentasjon av kunnskap. Ressurs – og innsatsregulering – foreløpig aktuelt med minstemål, sorteringsrist, forbud mot bruk av destruktive redskaper, åpning/lukking av felt, m.v.
- HI har utarbeidet en forvaltningsstrategi for kongsnegl med utgangspunkt i et bærekraftig uttak. – Erfaringer fra andre land.
- **HI – bruk av utvalgte fiskere/fartøyer som referansefartøy** – kartlegging og innsamling av ressursdata. Finansiering bl.a. gjennom FHF
- **Største flaskehals nå er MT:** De må snarest få på plass opplegg og prosedyrer i forhold til deres forvaltningsansvar. Viktig med lik forståelse og praktisering av regelverket innenfor og mellom regioner/distrikter; også i forhold til ESA `s bestemmelser og praktisering.
- Mottak og foredling – **Profesjonelt opplegg og industriell profil er avgjørende** – behov for et større råstoffområde kombinert med mottaksstasjoner/og eller mellomlagring.

Forts.

- Selv om det foreligger betydelige utfordringer knyttet til forvaltning, fangst, produksjon, teknologi, logistikk (inkludert fraktstøtte), produkt og marked og forretningsutvikling er **mulighetene klart tilstede**.
- **Produkt og marked** – spesielt utover det nåværende industrimarkedet (lavkost) – gode tilbakemeldinger på kvalitet. **Behov for kartlegging og analyse og gjennomføring av praktisk markedsarbeid for andre produkter enn industriprodukter.**
- I tillegg til markeder i deler av Europa vil Norge - under visse forutsetninger - kunne etablere interessante markedsposisjoner i land som Kina, Singapore, Malaysia, Japan og Sør – Korea.
- **Markedsstrategi** og direkte kontakt med aktuelle industrielle brukere i utvalgte land må stå sentralt.
- **Hvis næringen får et forutsigbart og fornuftig opplegg relatert til MT`s bestemmelser** og stabil mottak/foredling er det flere fiskere som ønsker å satse på denne ressursen, også i kombinert med fangst av andre ressurser.
- **Potensial** – på noe sikt samme nivå som taskekrabbe??

Forts.

- Erfaring etter litt ”prøving og feiling”: **Behov for en helhetlig strategi og forretningsplan som forankres i og gjennomføres av næringen (utvalgte produsent (-er) og fartøyer.**
- **I forhold til forretningsplan og strategi** vil det være nødvendig både å satse på profesjonelle bedrifter og profesjonelt drevet prosjekt/studie av muligheter, påstander og hypoteser med utgangspunkt i erfaringer og reell situasjon for næringen internasjonalt.
- **Etablering av et strategisk aksjeselskap** – offentlig/privat kapital – redusere risiko – offentlige trekker seg ut etter en viss tid.
- **FHF** må bruke en del midler til prosesser/utvikling for å få dette på plass – **målrettet bruk av midler.**
- Konsentrere satsning og gi fornuftige rammebetingelser - **i første omgang mot et område hvor forutsetningene ligger best til rette – valg av bedrift (-er) og en grunnstamme av aktive fiskere/fartøy.**

Behov for mange viktige tiltak, men hva er viktigst nå?

Først – erfaring viser at næringen må opp på et viss volumnivå for å få god nok politisk legitimitet - god lønnsomhet = næringsinteresse – konsentrer virkemiddelbruk!!

Viktigst

- Ta lærdom av erfaringene så langt!!!
- Kunnskapsoppbygging om ressursene – HI og et utvalg av referansefartøy.
- Få på plass et juridisk rammeverk som næringen kan leve med – Spesielt Matloven og Havressursloven.
- Utvikling av industri med nettverk av stasjoner/lagring i sjø
- Utvikling av produkt (utover industrimarkedet) og marked for andre anvendelser.

HVA MÅ TIL FOR Å LYKKES? – Forutsetninger

- **Systematikk** – forutsigbarhet - langsiktighet
- **Satse i oppbyggingen på de mest seriøse aktører på sjø/land** – praktiserte ulikhetsprinsipp – egeninteresse som drivkraft
- **Kapital (risikovillig/tålmodig)** – enkeltaktører og/eller gruppe av aktører – Fornuftig fordeling mellom offentlig og privat (må bidra fra første dag). **Kombinere mot andre typer økonomiske virkemidler.**
- **Godt organisatorisk opplegg** – riktig kobling mellom næringsaktører og deres organisasjoner (faglig/økonomisk), FoU - institusjoner, forvaltning og økonomisk virkemiddel - apparat.
- **Viktig og avgjørende** – noen som tar en sterk rolle eks. FHF som initiativtaker, katalysator, pådriver og oppfølger spesielt i første utviklingsfase og inntil dette har blitt en næring. **Hvordan bør FHF organisere dette arbeidet, kanskje gjennom et strategisk selskap?**

OPPSUMMERING - KONKLUSJON

- Mulighetene er tilstede men
- Det kreves systematisk og målrettet satsning gjennom næringsutøvere (sjø/land) som er mer en «vanlig» interessert og ikke minst oppbakking fra myndigheter på ulike nivå. Dette er nyskapning og innovasjon i praksis, men resultatene kommer ikke av seg selv.
- **MOTTO: Alt er mulig uansett. Er du «sterk nok i troen», ta aldri nei for et endelig svar. Men: «Ingenting er så lett at det ikke kan bli vanskelig når det gjøres motvillig. » romersk forfatter**

Takk for oppmerksomheten!